

FÖRSVARsutskottets utlåtande 6/2005 rd

Berättelse om regeringens åtgärder under år 2004

Till grundlagsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 7 april 2005 en berättelse om regeringens åtgärder under år 2004 (B 3/2005 rd) till grundlagsutskottet för bered-

ning och bestämde samtidigt att försvarsutskottet ska lämna utlåtande i saken till grundlagsutskottet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Försvarsmaktens strukturpolitiska åtgärder

Utecklandet av försvarsmaktens struktur har framskridit i snabb takt och utifrån statsrådets säkerhets- och försvarspolitiska redogörelse 2004 (SRR 6/2004 rd). I redogörelsen uppställdes som målsättning en årlig inbesparing på 50 miljoner euro för försvarsmaktens omkostnader för 2008—2012 för att man bättre ska kunna fördela försvarsanslagen mellan olika utvecklingsprojekt. Det nya rambeslutet om statsfinanserna som godkändes i mars 2005 ställer upp ett inbesparingsmål på 20 miljoner euro för 2006 och 2007. I den rådande situationen är det uppenbart att det behövs rationaliseringsåtgärder inom försvarsmakten. Försvarsutskottet konstaterar att ett nytt beslut om ytterligare inbesparingar som fattas omedelbart efter en grundlig behandling av redogörelsen ingalunda främjar en långsiktig och konsekvent utveckling av försvarsmaktens verksamhet. Försvarsutskottet har behandlat verkställigheten av redogörelsen i sitt utlåtande FsUU 5/2005 rd.

Utskottet konstaterar att man bör framskrida konsekvent och långsiktigt i rationaliseringen av försvarsmaktens verksamhet, så att skötseln av kärnuppgifterna kan tryggas. Försvarsutskottet finner det beklagligt att man på grund av sparåtgärderna har varit tvungen att skära ned på till exempel övningsverksamheten. Försvarsutskottet konstaterar att hela statsrådet måste bära ansvar för de ersättande åtgärder som vidtas på grund av de regionala och lokala olägenheterna som rationaliseringsåtgärderna medför. Utskottet har i sitt utlåtande (FsUU 5/2005 rd) förutsatt att statsrådet fram till våren 2006 lämnar riksdagen en separat utredning om rationaliseringsåtgärdernas konsekvenser och om de ersättande åtgärderna.

Effektivering av stödåtgärderna

I regeringens åtgärdsberättelse konstateras att försvarsmakten har utrett vilka möjligheter det finns att rationalisera stödtjänsterna. I en del rationaliseringsprojekt har man redan fortskridit till verkställighetsfasen. Preliminära erfarenheter av rationaliseringen av vissa stödtjänster —

till exempel inom sjukvården — har enligt försvarsutskottets mening för det mesta varit positiva. Försvarsutskottet understryker dock att rationaliseringen av stödtjänsterna ska genomföras pragmatiskt och att centraliseringen av stödåtgärderna inte får bli ett självändamål. Fördelarna med effektivare förvaltning bör vara avsevärda för att de ska ersätta den mer decentraliserade servicestrukturens starka sidor i tillhandahållandet av tjänster.

Försvarsutskottet konstaterar att utläggningen av stödfunktionerna — i form av s.k. partnerskapsprojekt — är förknippad med ett mervärdesskatteproblem som ännu är olöst. Utläggningen av funktionerna medför en mervärdesskatteplikt som försvagar förutsättningarna för utläggningen om mervärdesskattepåföljder inte beaktas på ett adekvat sätt. Utskottet anser det viktigt att man i skattehänseende strävar efter att genomföra partnerskapsprojekten på ett sådant sätt som främjar statens helhetsintresse. Utskottet poängterar att när man jämför kostnaderna för de tjänster som försvarsmakten producerar själv och som produceras utanför, bör man i det senare alternativet ta hänsyn till alla de kostnader som försvarsmakten faktiskt får stå för, t.ex. kostnader för förvaltningen och kvalitetskontrollen av tjänsterna.

Materielanskaffningar

I åtgärdsberättelsen konstateras att Europeiska försvarsbyrån har inlett sin verksamhet. Försvarsutskottet anser det viktigt att byråns verksamhet kan medföra konkret nytta genom effektivare upphandling av försvarsmateriel. Detta kan ske bl.a. i form av gemensamma anskaffningar och ett ökat samarbete, vilket främjar verksamhetsförutsättningarna för en livskraftig försvarsmaterielproduktion i Finland. Materielanskaffningarnas andel av försvarsmaktens budget är hög i europeisk jämförelse. Därför understryker försvarsutskottet att speciell uppmärksamhet bör fästas vid genomförandet av materielanskaffningar och ett aktivt agerande för att utveckla anskaffningsförfaranden och det europeiska samarbetet.

Krishanteringsberedskap

Finland har under berättelseåret förbundit sig att delta i två av EU:s snabbinsatsstyrkor. I allmänhet kan det konstateras att de krav som den militära krishanteringen ställer kommer att öka ännu mer i fortsättningen. Att försvarsmakten kan utvecklas i takt med de mål som uppställts för den europeiska krishanteringen är en viktig trovärdighetsfråga med tanke på Finlands internationella ställning. Försvarsutskottet påpekar att höjningen av nivån på vår krishanteringsförmåga sker i en situation där försvarsmaktens verksamhet är utsatt för en stor ekonomisk press. Utskottet anser det viktigt att utvecklandet av den internationella krishanterings- och samarbetsförmågan prioriteras i försvarsmaktens olika tyngdpunktsområden, så att de kvantitativa och kvalitativa mål som Finland ställt upp för krishanteringen inte äventyras.

Förnyelse av utbildningssystemet för försvarsmaktens befäl (RP 18/2001 rd)

Riksdagen har förutsatt att regeringen lämnar en utredning till försvarsutskottet om hur väl befälets utbildningsreform har utfallit. Utredningen ska inlämnas när man har fått tillräcklig erfarenhet av det nya systemet. Försvarsutskottet har behandlat uttalandet i sina utlåtanden om regeringens åtgärder under år 2002 och 2003 (FsUU 1/2003 rd och FsUU 2/2004 rd). Utskottet konstaterar att uttalandet bör hållas kvar i berättelsen.

Statsrådets redogörelse (Redogörelse 1/1997 rd, SRR 2/2001 rd)

Utskottet konstaterar att riksdagen har godkänt de uttalanden som på basis av utskottets betänkande (FsUB 1/2004 rd) ingår i den säkerhets- och försvarspolitiska redogörelsen 2004. Uttalandena finns i den del av berättelsen som gäller statsrådets kansli. Det uttalande om försvarsmaktens personal som godkändes i samband med behandlingen av redogörelsen för 1997 ersätts direkt med ett nytt uttalande som ingår i den nya redogörelsen 2004. Likaså ersätts det i samband med behandlingen av redogörelsen för 2001 framlagda uttalandet om beredningen av redogö-

relsen med ett nytt uttalande om beredningen av redogörelsen för 2008. Uttalandet om utgångspunkterna för försvarssystemet har beaktats i redogörelsen för 2004. Försvarsutskottet har behandlat omställningen av depånätet i sitt betänkande om redogörelsen för 2004 samt separat i sitt utlåtande om verkställigheten av redogörelsen. Detta innebär att de tidigare uttalandena

som hänför sig till redogörelserna 1997 och 2001 kan strykas ur åtgärdsberättelsen.

Utlåtande

Försvarsutskottet anför

att grundlagsutskottet beaktar det som sagts ovan.

Helsingfors den 2 juni 2005

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Kauko Juhantalo /cent
vordf. Jaakko Laakso /vänst
medl. Tony Halme /saf
Eero Heinäluoma /sd
Reijo Kallio /sd
Bjarne Kallis /kd
Saara Karhu /sd
Antero Kekkonen /sd

Seppo Lahtela /cent
Jere Lahti /saml
Reijo Laitinen /sd
Eero Lankia /cent
Olli Nepponen /saml
Lauri Oinonen /cent
Antti Rantakangas /cent
ers. Eero Akaan-Penttilä /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Jukka Salovaara.